

INFORMAČNÍ BULLETIN ČESKOSLOVENSKÉHO ÚSTAVU ZAHRANIČNÍHO

2/2001

28. únor 2001

Vydává Československý ústav zahraniční, Karmelitská 25,
118 31 Praha 1 - telefon a fax 575 337 32, 575 337 34

O ČSÚZ jednou větou ...

- 2. února 2001 - se předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota zúčastnil v Ruském kulturním středisku Setkání s Anatolijem Karpovem, velmistrem světa v šachu.
- 8. února 2001 - se předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota zúčastnil na pozvání slovinského velvyslance koncertu při příležitosti slovinského kulturního svátku a 10. výročí samostatnosti Slovinské republiky.
- 12. února 2001 - převzala Česká základní škola J. A. Komenského v Daruvaru technické vybavení tří videoknihoven, které jí zapůjčil Československý ústav zahraniční ve spolupráci s Nadačním fondem.
- 14. února 2001 - se ředitel ČSÚZ pan Josef Kolínský zúčastnil v Náprstkově muzeu zahájení výstavy „MAPUCHE - LIDÉ ZEMĚ“. Spolupořadatelem je velvyslanectví Chilské republiky.
- 20. února 2001 - navštívila ČSÚZ předsedkyně Klubu přátel Rakouska z Prahy paní ing. Věra Bombová a seznámila ředitele ČSÚZ s programem činnosti Klubu na I. pololetí 2001.
- 21. února 2001 - zasedalo v Praze představenstvo Československého ústavu zahraničního.
- 28. února 2001 - se uskutečnila v ČSÚZ přátelská beseda s J. E. panem Nikolae VULPASINEM, velvyslancem Rumunska v ČR, na téma rumunsko-českých vztahů.
- 26. února 2001 - se předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota zúčastnil recepce, kterou na počest státního svátku své země uspořádal velvyslanec Estonské republiky pan Mart LAANEMÄE s chotí.

Událo se v České republice

- 20. ledna 2001 - titul Missis 2001 v soutěži o nejsympatičtější maminku získala šestadvacetiletá účetní Renata Němcová se čtyřletou dcerou Re-

- natkou z Tábora. Na druhém místě skončila Alena Hanusová se synem Adamem z Kladna a třetí byla Zlata Chvapilová se synem Lukášem z Prahy.
- 20. ledna 2001 - pražská Všeobecná fakultní nemocnice otevřela geriatrickou kliniku pro pacienty vyššího věku. Jde o první ucelené pracoviště svého druhu v ČR.
 - 22. ledna 2001 - Statistický úřad oznámil, že průměrný věk občanů ČR se zvyšuje. Zatímco muži se v roce 1970 dožili v průměru 66,1 roků, v roce 1999 už 71,4 roku a česká žena měla v roce 1999 naději, že se dožije 78,1 roku, zatímco v roce 1970 to bylo jen 73 let. Porodnost ale za posledních 30 let klesla v ČR o třetinu.
 - 23. ledna 2001 - ministr financí Pavel Mertlík podepsal nový cenový výměr pro České dráhy, který umožňuje ponechat důchodcům právo na poloviční jízdné i na rychlík.
 - 23. ledna 2001 - ČR navštívil významný francouzský politik, bývalý předseda Evropské komise Jacques Delors. Na přednášce na Filozofické fakultě UK prohlásil, že ČR by mohla vstoupit do EU v roce 2003, jestli dobře ukončí započatou přípravu.
 - 23. ledna 2001 - společnost Bohemia Sekt Starý Plzeňec oznámila, že loni překonala rekord v prodeji. V prosinci 2000 prodala 3,2 milionu lahví sektu.
 - 24. ledna 2001 - Ústavní soud vyhověl stížnosti prezidenta Václava Havla a Senátu na novelu volebního zákona a klíčové body zákona zrušil. Zákon, který měl zvýhodnit velké strany tedy neprošel.
 - 24. ledna 2001 - Praha dostala z Havany dokument, kde se uvádí oficiální obvinění Ivana Pilipa a Jana Bubeníka, zadržených na Kubě za akci útočící na bezpečnost, integritu a nezávislost státu.
 - 24. ledna 2001 - Češi jsou stále největšími pijáky piva na světě. Podle statistik za rok 2000 se v ČR spotřebovávalo 160 litrů piva na osobu, což ji řadí i nadále na první místo na světovém žebříčku.
 - 26. ledna 2001 - Sněmovna schválila návrh novely trestního zákona, který by zpříšňoval postih tzv. sprejerů. Za škody, které svými graffiti způsobují, jim bude hrozit až osm let vězení a alternativní trest prospěšných prací, při nichž budou odstraňovat postřiky.
 - 28. ledna 2001 - lídrem čtyřkoalice se stal místopředseda KDU-ČSL Cyril Svoboda (44).
 - 28. ledna 2001 - nové silniční zákony, které vstoupily v lednu v platnost, znemožňují cizincům udělat zkoušky k získání řidičského průkazu. Přihláška do autoškoly musí obsahovat číslo občanského průkazu. Cizinci, kteří neumějí česky by ani nemohli školu absolvovat, protože nemají nárok na tlumočníka při zkouškách. O novele zákona se neuvažuje.

- 28. ledna 2001 od letošního roku není třeba k vedení účtu v zahraničí povolení ČNB, ale majitel existenci takového účtu musí centrální bance jen oznámit. V současné době ČNB eviduje 855 účtů českých subjektů v zahraničí a je na nich uloženo v přepočtu 250 milionů Kč.
- 28. ledna 2001 - Pražské vodovody koupilo za 6,1 miliardy Kč francouzsko-britské konsorcium Vivendi Water a Anglian Water. Odkoupilo 66procentní podíl v Pražských vodovodech a kanalizacích.
- 31. ledna 2001 - vláda rozhodla obnovit vízovou povinnost pro občany Kanady a to od začátku dubna. Kanada obnovila vízový styk pro české občany v říjnu 1997.
- 3. února 2001 - na mistrovství světa v cyklokrosu v Táboře získal stříbro Petr Dlask. Zlato odvezl Belgičan Erwin Verweken.
- 3. února 2001 - v ČR zemře denně na nemoci srdce a cév 190 lidí, to je asi 60 tisíc za rok. Je to víc než na všechny ostatní choroby dohromady. Uvedl to předseda České kardiologické společnosti Jaromír Hradec. Před deseti lety bylo ale těchto úmrtí o 16 % více.
- 5. února 2001 - v Praze a Brně lobboval evropský komisař pro zemědělství Franz Fischler za zrušení zákazu dovozu hovězího z Evropské unie. Podepsal také s vicepremiérem Pavlem Mertlíkem finanční protokol ke smlouvě Sapard, která umožňuje ČR čerpat z fondu EU peníze za spolufinancování projektů v zemědělství.
- 6. února 2001 - do Prahy se vrátili Ivan Pilip a Jan Bubeník poté co byli přes tři týdny zadržováni ve vězení na Kubě. Propuštěni byli, až když se omluvili kubánskému lidu za to, že stykem s disidenty porušili kubánské zákony. K propuštění došlo po jednání předsedy Senátu Petra Pitharta s Fidelem Castrem a jednání zprostředkovatelské mise Meziparlamentní unie na Kubě.
- 7. února 2001 - pokus o reformu vzdělávání odstartovala vláda, když schválila národní program rozvoje vzdělávání - tzv. Bílou knihu. Je v ní například sporný návrh postupného rušení víceletých gymnázií a zavedení státních maturit.
- 8. února 2001 - na rohu Karlova náměstí v Praze byl v dlouholeté proluce položen základní kámen nové polyfunkční budovy. Budou v ní obchody, restaurace, kanceláře a podzemní garáže pro 150 aut.
- 10. února 2001 - v poledne skončila v ČT stávka zaměstnanců podpisem dohody, kterou s novým prozatímním ředitelem Jiřím Balvínem podepsal šéf odborové organizace Antonín Dekoj. Ten oznámil, že všechny podmínky stávkujících byly splněny.
- 11. února 2001 - filmový tvůrce a výtvarník Jan Švankmajer byl oceněn Cenou svobody Andrzeje Wajdy a Philip Morris 2001 na berlínském Mezinárodním filmovém festivalu.

- 12. února 2001 - ministr Grégr slavnostně otevřel nové kanceláře agentury Czechinvest, která má hledat investory do ČR a Czech Trade zajišťující obchodní partnery českým firmám. Kancelář sídlí v Bruselu na ulici Belliard 15-17 v blízkosti evropských institucí.
- 13. února 2001 - český film Musíme si pomáhat režiséra Jana Hřebejka byl nominována na Oscara za nejlepší zahraniční snímek.
- 15. února 2001 - mladoboleslavská automobilka Škoda Auto se podle volby mezinárodní výzkumné organizace Worldwide Business Research se sídlem v Londýně stala nejlepší firmou v automobilovém průmyslu ve střední a východní Evropě.
- 17. února 2001 - oslavila 70. narozeniny herečka Jiřina Jirásková.
- 17. února 2001 - absolutní vítězkou 10. ročníku ankety Tý Tý o nejpopulárnější osobnost televizní obrazovky a nejlepší dabérkou roku 2000 se stala herečka Valerie Zawadská. Nejlepšími zpěváky Lucie Bílá a Karel Gott, herci Jiřina Bohdalová a Miroslav Donutil.
- 18. února 2001 - zemřel jeden z nejlepších český textařů Zdeněk Borovec. Bylo mu 69 let.
- 21. února 2001 - na svoji druhou návštěvu ČR ve funkci generálního tajemníka NATO přijel George Robertson. Neodpustil si mírnou kritiku ČR za pomalou modernizaci ozbrojených sil, jazykovou přípravu a další investice do obrany.

- HBL -

Co, kdy, kde ...

- Ve dnech 21. ledna - 25. února 2001 se uskutečnil ve Velké floridské opeře ČESKÝ FESTIVAL. Jednou z doprovodných akcí bylo promítání filmu THE ENDURING SPIRIT - THE CZECH-AMERICAN EXPERIENCE v Americkém česko-slovenském kulturním klubu v Miami na Floridě.
- 1. února 2001 uspořádala washingtonská odbočka SVU přednášku dr. Míly Rechcigla s názvem „Prezident Busch má českou krev. Hádejte, kdo ještě?“
- Dne 10. února 2001 se konala v Českém národním domě v Daruvaru v Chorvatsku VONIČKA 2001. Pořadatelem celomenšinového kulturně-uměleckého pořadu byl Svaz Čechů v Republice Chorvatsko.

- Dne 10. února 2001 se v New Yorku v Bohemian Hall konala PRAVÁ DOMÁCÍ ZABIJAČKA. K tanci a poslechu hrála hudební skupina Express.
- Dne 13. února 2001 uspořádal Mezinárodní český klub při Českém dialogu setkání k oslavě výročí deset let Českého dialogu a pět let Mezinárodního českého klubu.
- Dne 17. února 2001 uspořádal krajanský spolek BESEDA-VOLNOST v Belgii besedu s bývalou čs. hokejovou legendou Oldřichem ZÁBROD-SKÝM.
- Dne 18. února 2001 pořádala KRAJANSKÁ RODINA U PANNY MARIE KARMELSKÉ V ASTORII v New Yorku KRAJANSKÝ MASO-PUST.
- Dne 1. března 2001 se bude v Českém centru ve Vídni konat beseda s Pavlem Kohoutem. Pořadatelem besedy je Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku a České centrum, moderátory pořadu budou spisovatel Jiří Gruša a novinář Jindřich Lion.
- Ve dnech 2. - 3. srpna 2001 uspořádá Československá společnost pro vědy a umění (SVU) v Lincolnu ve státě Nebraska zvláštní konferenci na téma ČESKÉ A SLOVENSKÉ DĚDICTVÍ V AMERICE: JEHO ZACHOVÁNÍ S DŮRAZEM NA MLÁDEŽ.
- DOBYTÍ RÁJE je název publikace o koncertu Karla Gotta a Heleny Vondráčkové v New Yorku v roce 2000. Knihu je možné objednat na adrese ODYSSEUS NET, s. r. o., Šlikova 20, 160 00 Praha 6. Cena publikace je 118,- CZK/4,99 USD.

Přípravy kurzu češtiny ČSÚZ 2001 odstartovaly

I v novém tisíciletí bude ČSÚZ v červenci pořádat pro krajany kurzy, ve kterých mohou získat základy nebo rozvíjet své znalosti češtiny, eventuálně srovnat, jak se naše mateřština změnila od dob, kdy jí mluvili před padesáti či sto lety jejich předkové.

Není samozřejmě možné naučit se tak obtížný jazyk, jako je čeština, za několik málo týdnů. Ten si vyžaduje několikaleté systematické studium

a kontakt s Českou republikou, tedy lidmi, kteří v ní žijí a oficiální češtinu používají. Cílem kurzů ČSÚZ je spíše ukázat krajanům dnešní život vlasti jejich předků, pomoci opravit jejich češtinu tam, kde už zastarala, pomoci ji rozvinout těm, kteří s ní ztratili kontakt před půlstoletím a vzbudit zájem o její studium u těch, kteří se jí nikdy neučili a rádi by znali alespoň základní slova jazyka, kterým hovořili jejich prarodiče nebo rodiče. V každém případě kurzy češtiny ČSÚZ jsou pro účastníky zajímavě prožitým časem, ve kterém poznají každodenní život, kulturu, ale i historii České republiky. Kurz se bude konat od 1. do 25. července 2001.

Výuce jazyka bude věnováno, jako v předchozích letech, 72 hodin formou přednášek, cvičení a konverzace. Účastníci budou rozděleni do skupin po maximálně deseti, a to podle znalostí na začátečníky, mírně pokročilé a pokročilé. Výuka probíhá většinou dopoledne a tematickým přednáškám je věnováno šest odpolední.

Kurz probíhá, jako po deset předchozích let, v areálu České zemědělské univerzity v Praze Suchdole, na severním okraji hlavního města, v místech, kde se už ve starověku usadili první obyvatelé území dnešní ČR. Účastníci bydlí ve studentské koleji v pokojích po dvou, s vlastní koupelnou pro dva sousední pokoje. Místnosti jsou vybaveny ledničkou, vařičem a základním nádobím. Telefon do pokojů přepojuje ústředna, k volání do zahraničí jsou k dispozici automaty v hale koleje. Strava - 3x denně teplé jídlo - je pro účastníky podávána v bufetu koleje. Výuka probíhá v učebnách univerzity.

Ve zbývajícím čase navštíví účastníci Pražský hrad, Staré Město, Národní galerii starého a moderního umění, Vyšehrad, vše s výkladem, zhlédnou Folklorní show souboru písní a tanců, představení u Křižíkovy fontány, muzikálové představení a podle výběru je zařazen i koncert vážné hudby. Součástí programu kurzu jsou i výlety mimo Prahu, do Karlových Varů, na Hlubokou a do Českého Krumlova a dvoudenní na severní Moravu do Kroměříže a Rožnova pod Radhoštěm, při nichž se účastníci seznámí s lázněmi, zámky, výrobou broušeného skla, budou mít možnost poznat moravský folklor přímo na místě. Při výletech se obědvá ve stylových restauracích s místními kulinářskými specialitami.

Pro zpestření je připravena také exkurze v pražském pivovaru Staropramen s ochutnávkou piva a večerem při hudbě. Na závěr dostanou účastníci osvědčení o absolvování kurzu, a to při projížděce po Vltavě s večerí a samozřejmě i tady s hudbou, která nás provází téměř na každém kroku. Cena za celý výše uvedený program kurzu je 36.900 Kč při skupině 20 účastníků. Zájemci se mohou přihlásit na adrese: ČSÚZ, Karmelitská 25, P. O. Box 95, 118 31

Praha 1, telefon/fax 02-57533732 nebo přímo v USA u pana Tadeáše Poláška, 730 County Road 230, Schulenburg, Texas 78976, telefon (979)5622207. Obdrží zápisný formulář, který je třeba na uvedenou adresu vyplněný vrátit nejpozději do 31. května 2001.

- HBL -

Senátor Milan Špaček na téma:

Imigranti v Evropě

Část I.

Historie lidského rodu je historií jeho přesunů - populačních pohybů všeho druhu - dobrovolných i nedobrovolných, pokojných i násilných, postupných i náhlých. Evropa v tomto smyslu není výjimkou a obyvatelé našeho kontinentu byli ve větší či menší míře vždy v pohybu. Navzdory tomu, co se všeobecně předpokládá, migrace není v evropských zemích žádným novým fenoménem. Přesto, že by se potomci dřívějších imigrantů - např. Poláků nebo Italů, kteří přišli do Francie v prvních desetiletích tohoto století - jen sotva pokládali za imigranty, Evropa, jak ji známe, je do značné míry produktem migrace v jednotlivých zemích.

Dále je evidentní, že významné nové vlny imigrace začaly v padesátých a šedesátých letech ovlivňovat situaci v řadě evropských zemí. Tato dvě desetiletí byla obdobím rozsáhlého nábory nekvalifikovaných migrantů, kteří vyhledávali pracovní příležitosti, a to především z jihoevropských států a Severní Afriky. Tito pracovníci byli z cizích států najímáni vzhledem k rychle se rozvíjející západoevropské ekonomice a nedostatku domácích pracovních sil. V řadě evropských zemí také došlo k rozsáhlé migraci v důsledku procesu dekolonizace, přičemž většina těchto post-koloniálních migrantů byla neevropského původu. Také je třeba vzít v potaz, že západoevropské země přijímaly uprchlíky - i když jejich počet byl daleko nižší, než v případě dvou výše uvedených kategorií. Zprvu přicházelo nejvíce uprchlíků z východoevropských zemí, teprve později i z dalších částí světa. Dva nejvýznamnější přílivy pracovních sil - post-koloniální imigranti a tzv. „gastarbajteri“ - téměř ustaly v první polovině sedmdesátých let, i když byly následovány dalším nezanedbatelným přílivem rodinných příslušníků.

V průběhu sedmdesátých a osmdesátých let byl vstup migrantů na území evropských států stále více omezován - především pak v době prvních ropných krizí v roce 1973. Potřeba pracovních sil se snížila a počet pracovních příležitostí pro již příšle migranty se ukázal být omezený. Kromě toho začalo v některých státech vznikat napětí mezi původním obyvatelstvem a imigrantskými komunitami. Je všeobecně známo, že většina evropských zemí počítala s tím, že se přicházející migranti - především tzv. „gastarbajtři“ - později zase vrátí do svých zemí původu. Někteří vskutku odešli, zvláště pak ti z jihoevropských států, kde se hospodářská situace mezitím zlepšila. Většina jich však zůstala na místě, a to navzdory politice hostitelských zemí, které podporovaly jejich odchod - např. formou zvláštních bonusů za odchod. Příležitosti nabízené v zemích původu však byly jen velmi málo atraktivní a navíc jakmile se jednou imigranti usadili se svými rodinami v hostitelských zemích a přivedli sem i své děti, bylo stále méně pravděpodobné, že by odešli a vrátili se do svých původních domovů.

Hostitelské země ani většinu samotných migrantů zprvu nenapadlo, že by zde měli zůstat nadobro. Mýtus o jejich návratu, který se později začal ztrácet jako fata morgána, však tehdy migrantům znemožňoval naplánovat si svůj další život a politikům umožnil odkládat obtížné rozhodování o jejich integraci na později. Země, které se dívaly na své imigranty jako na potenciál demografického růstu byly o něco méně váhavé než ty země, které se pokládaly za příliš hustě osídlené a v migrantech spatřovaly ohrožení svých kulturních hodnot. Většina západoevropských zemí se formálně nepokládá za imigrační země - tj. země, které pokládají dlouhodobou imigraci za součást své politiky. Naopak docházejí často k závěru, že jsou do přetrvávajícího procesu imigrace - ať už náhodou nebo plánovitě - ve skutečnosti zapleteny.

Začátkem osmdesátých let se imigrace opět ustálila na relativně nízké úrovni a evropské státy, které se domnívaly, že období rozsáhlé migrace již skončilo, začaly zvažovat svou politiku v tomto směru pro nadcházející období. Když se však osmdesátá léta začala chýlit ke konci, objevil se nový nápor imigrace - tentokrát z pohledu hostitelských zemí poměrně nečekaný - a bez zřejmé příčiny, jakou je např. dekolonizace nebo nedostatek nekvalifikovaných pracovních sil. Tato nová imigrace měla několik podob.

Na prvním místě se ani tak nejednalo o větší počet případů znovu sjednocování rodin, než se předpokládalo, ale mladí muži a ženy, zvláště ti z druhé generace imigrantů, si začali hledat své partnery v zemi původu. V důsledku následného přílivu jejich manželů a manželek se do západoevropských zemí

dostala další řada dospělých osob v pracovním věku. Podezření, že některé svatby se konaly pouze z toho důvodu, aby bylo možné obejít některá nařízení omezující imigraci, vedlo imigrační úřady k omezování vstupu snoubenců, manželů a manželek. To ovšem vyvolalo v imigrantských kruzích nevoli.

Jedním z nejvýznamnějších diskusních témat osmdesátých let se stal dramatický nárůst počtu lidí požadujících politický azyl. V souladu s Ženevským protokolem z roku 1951 (a Newyorským protokolem z roku 1967) jsou vlády členských států zavázány vyšetřit každý případ individuálně. Skutečnost, že tento postup (včetně případného podání odvolání) může trvat celé měsíce, ne-li roky, bezpochyby vedl celou řadu osob k tomu, že zneužily azylového řízení a vyhnuly se tak imigrační kontrole. Vlády se proto rozhodly snížit riziko tohoto nepřijatelného postupu tím, že přijaly rozporuplná opatření na omezení přílivu žadatelů o azyl. Tehdy došlo k politováníhodné změně pohledu veřejnosti na uprchlíky: namísto tradičního vnímání uprchlíka jako nevinné oběti pronásledování začali být tito lidé vnímáni jako skrytí imigranti.

Dalším významným jevem osmdesátých let byl nárůst imigrace do jihoevropských zemí, zvláště pak do Itálie a do Španělska. Narozdíl od dob, kdy byly jihoevropské členské státy pokládány za klasické emigrantské země, jsou nyní v „první linii“ imigrace do Evropy ze zemí třetího světa. Tyto státy byly nuceny upravit svoji imigrační legislativu v souladu s nově vzniklou situací. Přesto je v těchto státech dosud velký počet imigrantů, kteří zde pobývají ilegálně nebo déle, než jim bylo povoleno. Řada z nich je zaměstnána v málo kontrolovaných sférách hospodářství, kde jsou zřejmě tito lidé stále více žádáni.

Novým jevem je v řadě evropských zemí nárůst imigrace vysoce vzdělaných lidí z rozvojových zemí - tzv. „únik mozků“. Z hlediska kvantitativního nemusí být tento trend nijak zvlášť významný, z hlediska vlivu na země původu však může být velmi nebezpečný. I malý únik univerzitně nebo středoškolsky vzdělaných lidí může významně zhoršit rozvojový potenciál některých těchto zemí.

Pokračování příště!

Poznámka redakce:

Senátor Milan Špaček je předsedou Stálé komise Senátu Parlamentu České republiky pro krajiny žijící v zahraničí.

Převzali jsme z tisku

česko-slovenský duchovní parlament

TOPOLČIAKY - 21. Októbra 2 0 0 0

Abychom se Evropany skutečně stali

IVO VANĚK,
člen Československého
ústavu zahraničního

Dnešní zasedání Duchovního parlamentu je určeno odkazu prvního československého presidenta T.G. Masaryka. Odkazu člověka, který je autorem tak aktuální myšlenky:

"Velikost naše nebude jen ve velikosti izemni a početnosti obyvatelstva, naše velikost bude se zakládati na velikosti našich snah a na rozlehu. Řídícím volbu prostředků, uskutečňujících náš státní program."

Jako Brňanu je mi blízké a potěšitelné, že se k odkazu TGM vracíme, že si jej znovu připomínáme, a že na jeho odkazu hodláme stavět. V den 150. výročí od jeho narození jsme v Brně odhalili pomník v životní velikosti, dílo Vincence Makovského, už v poválečných letech vytvořené pro moravskou metropoli. Nakonec však našel místo v Bystřici pod Pernštejnem, jehož zastupitelé umožnili nyní pořídit jeho kopii, čehož brněnská radnice ráda využila.

To, že pomník má své místo právě na Komenského náměstí, má několik důvodů. Předně je toto náměstí místem, kde se ve svém jinošském věku Masaryk pohyboval. Chodil zde do gymnasia, které tehdy bylo v budově dnešní Hudební fakulty Janáčkovy akademie. Neméně významným důvodem, proč bylo vybráno prostranství právě před reprezentativní universitní budovou, byla Masarykova mimořádná angažovanost při zřizování druhé české university, a to právě v Brně. Poprvé s tímto požadavkem vystoupil již jako student filosofie ve Vídni v roce 1891, když se ujal funkce starosty

českého akademického kněžského spolku *Komenský*. Podruhé s tímto návrhem veřejně vystoupil v Praze v roce 1985, když už byl profesorem na české Karlo-Ferdinandově universitě v Praze. Ale teprve 28. ledna 1919 podepsal Zákon č. 50 Sb., jímž se zřizovala druhá česká universita v tehdejší Československé republice. Je o to neuvěřitelnější, že se slavnostního odhalení pomníku oficiálně nezúčastnila reprezentace university, která nese Masarykovo jméno.

Protipólem je již od samého vzniku projektu výrazná osobní angažovanost primátora RNDr. Petra Duchoně, který pomník slavnostně brněnské veřejnosti odevzdával. Příjemné bylo při této příležitosti pozdravit také oficiální představitele Slovenské republiky i občanského sdružení Česko-slovenské mosty Brno - Bratislava. Více než symbolické bylo se na závěr zaposlouchat do tónů slovenské a české hymny.

Za neméně významný projekt považují odhalení sochy TGM v Mexico City. Pro mne snad ještě významnější, že jsem se na něm jako člen Československého ústavu zahraničního mohl podílet. Bylo mi také mimořádnou ctí stát se významným občanským sponzorem, kterému 21. března t.r. několikrát na vlnách rozhlasových stanic v České republice tehdejší ministr pro místní rozvoj Jaromír Čisťák poděkoval za podíl na tom, že se více jak dva roky připravovaný projekt bude moci uskutečnit.

Českoslovenští krajané přišli poprvé s myšlenkou instalovat v mexickém hlavním městě sochu TGM v roce 1968. Mělo se tak stát na třídě, která již od roku 1936 zásluhou tehdejšího presidenta Čárdenase Lázára nese Masarykovo jméno. Politický vývoj po roce 1968 v Československu rea-

lizaci oddáčil. Znovu krajane oživilo otázku sochy v roce 1989. Podařilo se alespoň dosáhnout odhalení malého památníku s pamětní deskou za osobní účasti presidenta republiky Václava Havla. Ale teprve v polovině roku 1998 Ministerstvo zahraničních věcí ČR rozhodlo o odhalení sochy a přípravou projektu pověřilo Československý ústav zahraniční. Ten ve spolupráci s Asociací TGM na dnešní poměry nevídaným úsilím postupoval od záměru k realizaci. Mezi účastníky se v následujícím roce přidalo hlavní město Praha, které rozhodlo o úhradě odlitku sochy, vytvořené podle skic Otakara Španiela sochařa Josefem Vajcem a Janem Bartošem.

Po 32 letech se 28. října 2000 původně krajanická myšlenka naplnila. Slavnostní odhalení provedli primátor hlavního města Prahy Jan Kasl, spolu s předsedkyní vlády hlavního města Mexika Rosario Robles Bertlangazovou. Aktu se zúčastnili také představitelé Československého ústavu zahraničního v čele s předsedou Jaromírem Šlápoutou. Samozřejmě nechyběli především naši pyšní krajané.

Uskutečněním záměru byl opět postaven jeden z mostů, tentokrát spojující hned dva kontinenty a je přislovené, že vznikl na základech světoobčana T.G. Masaryka.

Letos 14. března v Brně došlo ještě k jedné události, která si zaslouží trochu pozornosti. Na společenském večeru, jehož se zúčastnily významné brněnské osobnosti v čele s rektorem Masarykovy university prof. Jiřím Zlatuškou, jsem představil *Deklaraci o odideologizaci lidského života, o odideologizaci vztahů mezi národy v globálním světě na prahu třetího tisíciletí*, jejímž jsem autorem. K jejímu obsahu se připojila Venezuela, již devátá země z Latinské Ameriky. Při dnešní mimořádné příležitosti bych rád vyzval představitele dalších zemí, především zástupce ze Slovenska, Polska a Maďarska, aby se k myšlence odbourávání hranic mezi národy připojili a tuto myšlenku dále šířili.

Na závěr mi dovoluji říci několik slov o současném postavení regionu ve sjednocující se Evropě. Dominance států se podle mého názoru bude s postupujícím sjednocováním Evropy snižovat. O to víc bude růst význam regionů, které se budou muset usilovat o upevňování svého postavení a zachovávání vlastní identity.

V České republice se možná až zbytečně dlouho čekalo na vznik vyšších územně samosprávných celků. Alespoň na jejich vznik se mnozí při obhajování vlastní neschopnosti odvolávali. Polsko a Maďarsko je dnes v Bruselu mnohem dál. Například Maďaři mají své zastoupení vybudované již od července 1999. V Bruselu pracuje pět lidí, asistenti se střídají po šesti měsících, mají dva stážisty. To vše pro sedm maďarských regionů pod jednou střechou. Zastoupení vede Němec Hans Beck. Na základě dosavadních aktivit Výbor regionů sám vyzval Polsko k vytvoření smíšeného výboru - osm polských zástupců a osm zástupců Výboru - ještě do konce letošního roku. Všech šestnáct představitelů smíšeného výboru se pak bude střídavě v Polsku a Bruselu dvakrát do roka setkávat.

A Česká republika? Jakoby blyskáním na lepší časy se jeví vznik Regionálního informačního centra pro Moravu a Slezsko, informujícího z Bruselu o neaktuálnějších dění v Evropské unii. O jeho zřízení jsem začal přemýšlet již počátkem letošního roku, ale teprve od 1. září jsem do Bruselu vyslal vlastní delegátku, která dnes na Moravu a do Slezska dodává neocenitelné informace, bez nichž se téměř nedá hnout z místa. K nejdůležitějším patří aktuální stav projednávaných projektů v ČR, financovaných z prostředků EU, stejně tak pohledy evropských komisářů na stav připravenosti ČR do Výboru regionů, či kupříkladu připravované tendry EU a NATO. Neméně významné jsou příležitosti k různým regionálním prezentacím kultury, umění či lidové tvořivosti.

K Novému roku připravujeme otevření

webových stránek /www.ric.cz/, na nichž zájanci naleznou mnoho z toho, co musíme urychleně dělat, abychom se Evropany jednou skutečně stali, a ne jen o tom neustále zneuznale snili. Tak Masarykova slova o světoobčanství začnou docházet naplnění. Ale k tomu musíme dobudovat další z životodárných mostů, mostů z vlastní izolace.

mosty
ČESKO SLOVENSKÝ
TVŮRČENÍ

19. 12. 2000

Cizincem ve své zemi

Miroslav Donutil ztělesnil navrátilce z exilu

Dvákům u obrazovek se dnes poprvé představí nový projekt režiséra Dušana Kleina, kterým je třídílný televizní animek Český Robinson, vyprávějící příběh rodiny českého emigranta vracejícího se zpět do vlasti.

Světová literatura zná celou řadu příběhů, v nichž trosečníci v cizích a nepřátelských podmínkách dokážou nejenom přežít, ale často i najít nový smysl života. Příběh Českého Robinsona se od podobných příběhů liší hlavně v tom, že jeho protagonista nepotřebuje ke ztroskotání pustý ostrov. Stačí mu malá usedlost kdysi v hustě obydlené české kotlině.

Protagonista vyprávění emigroval z Československa koncem šedesátých let. Projel svět, aby nakonec zakotvil v nedalekém Švýcarsku, kde se i oženil. Se svým tchánem si však příliš nerozumí, a tak po roce 1989 uvítá možnost usadit se i s ženou a dětmi ve staré vlasti. Rodině se podaří sehnat v Čechách malebnou usedlost a zpočátku vypadá vše idylicky. Hrdina se však domů vrátí po dlouhých dvaadvaceti letech a jeho žena sem dokonce přijíždí vůbec poprvé. Ocitají se tak ve zcela neznámém prostředí,

D. Klein ve svém díle opět otvírá otázku návratu emigrantů.

dí, které je zdaleka nevtá s otevřenou náručí. Vnější tlak nakonec způsobí, že se dosud soudržná rodina ocitne na pokraji rozpadu.

Ústřední role se pro Miroslava Donutila stala další příležitostí dokázat, že jeho popularita nijak nezmenšila kvality jeho hereckého projevu. Partnerkou mu tentokrát byla Vilma Cibulková, vedle níž dále uvidíte Františka Němce, Libuši Švormovou, Rudolfa Hrušínského, Oldřicha Navrátila a další. Pro úspěšného re-

žiséra Dušana Kleina látku připravil scenárista M. Šafránek.

Téma nepřítli vstřícného postoje české veřejnosti k emigrantům není na obrazovce nijak nové. Nedávno se například objevilo v seriálu Hotel Herbach v postavě mladšího bratra hlavní postavy, hraného Janem Hartlem.

Že se jedná o téma citlivé, není třeba zdůrazňovat – česká společnost i politická reprezentace totiž v 90. letech projevily k problému emigrace jen pramálo velkorysosti. **ČT 1, 20.25**

metro

STŘEDA 31. LEDNA 2001

Zapadlí vlastenci u Evropské unie

Poblíž francouzsko-německé hranice leží na Rýně půvabné a malebné město Štrasburg (Strasbourg). To většinou víme. Víme i to, že v tomto městě našla působiště řada významných institucí Evropské unie.

Ne všichni už víme, že ve Štrasburgu žije nemálo Čechů a Slováků, kteří v tomto městě našli po okupaci naší vlasti v roce 1968, svůj nový domov. A že Sdružení rodáků z českých zemí a ze Slovenska, které ve Francii působí, má svou odbočku i ve Štrasburgu. Nevěděl jsem to ani já. Až do chvíle, kdy se mi dostalo milého pozvání, zda bych pro štrasburské krajany nevystoupil v roce 150. výročí narození TGM s pořadem, který je věnován památce našeho prvního prezidenta.

A tak mi dovolu, abych se s vámi (čtenáři tohoto bulletinu, ale i s krajany), kteří také žijete svůj krajanský spolkový život v různých koutech naší planety, podělil o krásný zážitek, který mi štrasburští Čechoslováci svým pozváním připravili. Neskromně doufám, že i já jsem jim svým vystoupením připravil hezký a poutavý kulturní večer.

Duší i srdcem štrasburského Sdružení Čechoslováků je paní Drahomíra Rothová, někdejší hvězda lední revue. Při jednom z vystoupení se rozhodla do husákovské normalizace se už nevracet. A od té doby (to už je let) se datuje i její bohatá činnost pro pobočku Sdružení, jejíž je předsedkyní. Za ta léta pod jejím vedením, ale i za vydatné a nezbytné pomoci členů, uspořádala pobočka nespočet akcí, přednášek, výstav, koncertů, výletů a exkurzí, čtenářských besed a mnoho jiných aktivit. A to vše s jediným cílem: neztratit a nikdy nepřetrhat pouto s rodnou zemí a s rodným jazykem. Činnost obdivuhodná, hodná pravých vlastenců. Činnost, která si zaslouží dík, který asi nezaznívá často.

Pro mne byl zážitek z vystoupení velice dojímavý. Pořad „Písnička pro pana presidenta“ je dramatisací Čapkových Hovorů s TGM upravených pro jednoho herce. Tento pořad už získal uznání při mých vystoupeních v Rakousku, Švýcarsku a Kanadě, kde ho všude krajané přijímali s nesmírným zaujetím a potlesk a slzy dojetí byly pro mne tou nejvyšší odměnou. Ale ve Francii to bylo přece jen trochu jiné. Neřekl jsem vám totiž, že se štrasburskou pobočkou Sdružení Čechoslováků spolupracují a jsou i jejími členy také Francouzi. Ano! Víte, jaké bylo moje překvapení, když jsem v komorním sále kulturního domu uviděl mezi diváky také devítičlennou skupinu Francouzů? Těm se po uvítání dostalo od paní Škodové krátkého francouzského resumé o životě

TGM a oni pak dokázali se soutředěnou pozorností naslouchat hodinovému hereckému monologu v češtině a nejen, že nadšeně tleskali, ale spolu s ostatními (slova neznali) alespoň broukali „Ach synku, synku“, kterou jsme v závěru pořadu všichni panu prezidentovi zazpívali. To byl tedy zážitek, který mě dosud nepotkal nikde. A tak právě ten večer jsem si uvědomil, ve městě sídla evropských struktur, že jednou snad opravdu Evropa bude kontinentem, kde bez rozdílu jazyka a hranic, lidé dokáží otevřít svá srdce a podat si upřímně ruce jeden druhému.

Měl bych samozřejmě z těch Francouzů, kteří spolupracují s našim Sdružením, jmenovat alespoň jednoho. Je to pan Alfred Ritter. Jeho mohutná postava, upřímný úsměv a stisk ruky, ochota s jakou chce vyhovět všem vašim otázkám i přáním - to je něco, co vás získá okamžitě. Když jsem viděl, jak před zahájením večera s něhou instaluje do čela sálu českou vlajku, bylo mi všelijak. Jakže to napsal ten jejich francouzský klasik? Dobrý člověk ještě žije.

A tak, štrasburští krajané, díky za to, že nezapomínáte na svou rodnou řeč, na jazyk, který je jedním z nejkrásnějších, a pro vás, kteří už léta máte domov jinde, i tím nejdražším. Činnost, kterou děláte pro to, abyste na tento jazyk nezapomněli, je bohulibá.

Jiří Brož, herec a recitátor

Poznámka redakce:

Jiří Brož je herec, který formou divadla jednoho herce zajíždí ke krajanům se svými hereckými monology a přibližuje jim tak portréty významných osobností (Masaryk, Hašek, Čapek, Seifert, Werich, Pavel, Hrabal, Suchý aj.). V případě zájmu o jeho vystoupení lze adresu získat v ČSÚZ.

Převzali jsme z krajanického tisku

Česká kuchařka mezi kanibaly

Ota Ulč

V australském časopise Parade jsem četl reportáž autora, který se potuloval ve vnitrozemí Nové Guineje. V místě jménem Angoram u divoké řeky Sepiku se seznámil s českou rodinou Ryšavých, Pavlem a Zdenou a jejich třemi dětmi. Žel, obtížný život v oblasti dosud částečných kanibalů skončil smrtí obou rodičů.

Posléze na jihopacifickém ostrově Rarotonga. na půl cesty mezi sousostrovím Tahiti a Fidži, jsem se s touto údajnou nebožkou seznámil a skamarádil. V místním superhokynářství Moneysaver pracovala jako účetní. Rozená Pražka, jako osmnáctiletá studentka utekla hned po Vítězném únoru, v uprchlickém táboře se seznámila s manželem. vzali se a vydali na opačný kout světa. Žili v Hongkongu, malajském Penangu, v Bangkoku, dorazili do Austrálie, kde se jim narodily děti. S nimi pak odjeli k řece Sepiku na ostrov z nejdivočejších. V městyse Angoram měli na starost hotel, restauraci, něco obchodů, a koželužnu krokodýlích kůží.

S galonem novozélandského ryzlinku na terase mého baráčku, s horským hřebem za zády a kilometrovou prázdnou pláží před očima, se hezky povídal. „V Austrálii jsme se nedovedli sžít, pořád nám něco chybělo. Život na Nové Guineji nás důkladně obohatil ...“

„Poslyšte, to kruté počasí - četl jsem, že domorodci spí ve speciálních koších, aby je miliardy komárů neudolaly. Jak vy jste si zvykli?“ začal jsem banálně anglickou otázkou.

„Bud' si zvyknete nebo se zblázníte. Znáám spoustu lidí, kteří museli kvůli moskýtům odjet. Na začátku jsme celá rodina byla oteklá, museli jsme dostávat penicilinové injekce, ale za tři měsíce získáte imunitu. Hmyz vás trápí tak dlouho, až ho začnete ignorovat.“

To by okolní exotično s voňavými květinami a motýly velikosti vrbců dost bledlo. „Kdy jste tam měla největší strach?“

„Z domorodců ne. Ale když jsem bělochovi dala peníze - deset tisíc i víc dolarů, aby jel nakoupit kůže. Aby se vůbec vrátil. Měla jsem pistoli Smith and Wesson. Nejnebezpečnější tam byl jeden Švéd. Domorodci nejsou hloupí - jsou jiní a uvědomují si to. Bělchy nemají rádi a mají k tomu dobrý důvod.“

Ti je totiž vždycky porovnávali se sebou a viděli v nich blbečky. Ale oni mají inteligenci, jenomže jinou. Však jinak by v tom prostředí nepřežili.“

„Však zrovna dneska, když jsem se za vámi prodíral džunglí, napadlo mě, že bych tam asi se svými doktorátama pošel za chvíličku,“ přitakal jsem. „Poslyšte, dělali jste knedlíky - nebo svíčkovou z krokodýla?“

„Ten by se na to nehodil. Krokodýl má rybí příchut', ale maso má strukturu jako vepřové. Nejlepší je z ocasu. My jsme pekli chleba, měli své pečivo, i makové koláče, každodenně čerstvé na stole. Tam u řeky Sepiku!“

„Co na to kanibalové? Co těm na člověčině nejvíc chutná?“

„Říkali, že nejlíp chutná pata, spodek nohy. Syrové, to oni ne, pečou na ohni. Mně něco takového ale nenabídli. Žinýrovali by se.“

Později jsem se od výtečně informované české kuchařky dozvěděl, že Michael Somare, první premiér nezávislé PNG (Papua New Guinea) je její přítel. Před nezávislostí pořádal tajné partajní schůzky v Angoram právě u Ryšavých v restauraci.

V jejím domečku na Rarotonze jí tam na piáně trůnila uříznutá hlava nějakého pána. Že už s ním žije deset roků, už se ho nabažila, a zda bych to nevzal sebou do Evropy prodat muzeu v Baselu. Odmítl jsem, neboť s hlavami nedovedu obchodovat, také nevím, zda musejí mít svou letenku a extra pas.

Když jsem po letech psal knížku Naši mezi protinožci, přemýšlel jsem, kde asi teď paní Zdena žije. Po pár telefonátech jsem ji objevil na ostrůvku v moři Arafura. Domorodcům se tam stará o účetnictví.

(Převzato z Amerických listů č. 1/2001)

BURZOVNÍ PALÁC
RYBNÁ 14/582
110 00 PRAHA 1
tel.: 02/2184 1001
fax: 02/2184 1000
e-mail: diderot@mbcs.vai.cz
IČO: 25087975
DIČ: 009-25087975

D DIDEROT s. r. o.

Vážení přátelé krásných knih
(a nejen knih, ale i moderních multimédií),

již potěll Vám nabídl nakladatelství DIDEROT možnost přesvědčit se, že hodnotná encyklopedická díla nevznikají jen v tradičních zemích jako jsou Británie, Francie, USA nebo Německo. Také u nás, pod střešou DIDEROTU, se ve spolupráci desítek redaktorů a stovek odborníků rodí generační dílo, **Velká všeobecná encyklopedie DIDEROT ve 20 svazcích**. Tento unikátní projekt zachycuje stav současného poznání v hloubce a kvalitě srovnatelné se slavnými encyklopediemi typu Larousse, Brockhaus, Meyers, a již dnes, kdy jsou na světě první tři díly, si vydobyl uznání jak u čtenářské veřejnosti, tak v příznivých recenzích (Mladá Fronta Dnes, Lidové noviny). Stává se tak důstojným nástupcem legendárního Ottova slovníku naučného jak obsahem, tak i svým elegantním provedením. Při pořízení encyklopedie je možné volit mezi třemi typy vazby: tmavomodrou imitací kůže, modrou polokoženou v kombinaci s plátnem a konečně vazbu v pravé hovězí kůži. Všechny verze mají zlatou ražbu a zlatou ořtšku a jsou tištěny na francouzském křídovém papíře. Rozhodnete-li se k pravidelnému odběru této encyklopedie, zašleme Vám současně s každým třetím dílem - vždy na podzim - novou verzi multimediální Encyklopedie Diderot na CD-ROM, která vznikla z naší osmisvazkové encyklopedie. Ta je jednou ročně aktualizována a rozšiřována tak, aby v roce 2006, tedy v době ukončení projektu Velké encyklopedie, odpovídala jejímu rozsahu

Rádi bychom Vám proto také nabídli možnost získat kterýkoli produkt z naší nabídky. Proto Vám doporučujeme nejprve návštěvu našich internetových stránek www.diderot.cz, kde najdete podrobné informace o Velké všeobecné encyklopedii i ostatních encyklopediích a slovnících v knižní verzi i na CD - ROM. Zejména bychom Vás rádi upozornili na zmíněnou multimediální verzi naší osmisvazkové encyklopedie, CD ENCYKLOPEDIA DIDEROT 2001, která se stala nejprodávanějším CD titulem na českém trhu nejen pro svoji velmi přijatelnou cenu, ale především kvalitou, za ní získala několik prestižních ocenění.

Dalším titulem je současný český bestseller, román spisovatelky Lenky Procházkové s názvem **Beránek**. Doporučujeme jej nejenom všem čtenářům historických románů, ale každému, kdo se zajímá o apokryfní literaturu s tematikou Kristova působení. Tento originálně zpracovaný příběh, vyprávěný s pozoruhodným citem pro atmosféru konce milénia, je netradičním pohledem na novozákonní téma, s využitím všech dostupných historických pramenů. Tato unikátní kniha, která se stala bestsellerem ve skutečně nejlepším smyslu slova, by rozhodně neměla ujít Vaši pozornost! Rozhodnete-li se pro kterýkoli z našich produktů, můžete si ho objednat poštou na adrese pražské pobočky DIDEROTU (Rybná 14, Burzovní palác, Praha 1, k rukám Ing. Fialkové) nebo e-mailem (fialkova@bp.diderot.cz).

Ceny uvedené v přiložené tabulce jsou včetně poštovného a poplatků za prociení. Těšíme se na Vaši odezvu.

za nakladatelství DIDEROT
Ing. Martina Fialková
zahraniční obchod

M. Fialková

Právnícké okénko

Sčítání lidu, domů a bytů

V letošním roce se v České republice uskuteční sčítání lidu, domů a bytů. Při sčítání budou zjišťovány údaje podle stavu o půlnoci z 28. 2. na 1. 3. 2001. Sčítání je prováděno na základě zákona, ale již dnes se objevuje řada výhrad proti způsobu, jakým bude sčítání prováděno, jaké údaje budou občané uvádět, ale i proti tomu, kdo bude samotné údaje zpracovávat.

Sčítání podléhá každá fyzická osoba, která má v okamžik sčítání na území České republiky trvalý nebo dlouhodobý pobyt, ale i osoba, která zde bude přítomna a nemá zde trvalý či dlouhodobý pobyt.

Sčítán bude každý dům a každý byt a to i ty, které nejsou obydleny.

Při sčítání se zjišťují identifikační údaje jako jméno a příjmení, rodné číslo a adresa. Již samotné tyto údaje dávají celou řadu možností ke zneužití a budou-li uvedeny v záhlaví sčítacích archů, každý velice lehko zjistí nejen jaký je rodinný stav, datum sňatku nebo počtu dětí, ale i údaje týkající se náboženství, víry anebo toho, zda je někdo bez vyznání. Zjišťováno bude zaměstnání, postavení v zaměstnání, ale i další údaje, týkající se bydlení jako je velikost a vybavení bytu nebo počet automobilů, které dotyčný vlastní, atd. Fyzické osoby mají uvádět údaje o sobě samy, za nezletilé je poskytnete jejich zákonný zástupce a za osoby dočasně nepřítomné poskytnete údaje jiná osoba žijící v jejich domácnosti.

Údaje o domě poskytnete jeho vlastník nebo správce atd.

Lidé se obávají, že údaje, které uvedou do dotazníků, mohou být velice lehko zneužity, každý si může udělat přehled o jejich majetkových poměrech a hrozí nebezpečí vydírání, vykradení atd.

Sčítací komisaři a revizoři mají sice povinnost mlčenlivosti, ale poškozený bude těžko prokazovat, že právě informace o něm unikla ze sčítacích archů, které vyplnil. Ještě problematičtější je skutečnost, že vlastní zpracování dat nebude provádět žádná státní instituce, ale soukromá firma, byť i její zaměstnanci mají povinnost mlčenlivosti.

Za porušení zákona o sčítání lidu, domů a bytů hrozí sankce, přičemž sankce mohou dosáhnout až 10.000,- Kč, u porušení povinnosti mlčenlivosti až 20.000,- Kč.

Samotní obyvatelé České republiky mají se sčítáním v minulosti špatné zkušenosti. Ve 30. letech bylo provedeno sčítání lidu, poprvé výsledků

bylo zneužito za války, kdy podle něho byla řada lidí dle údajů, které uvedli o svém náboženství, poslána do koncentračních táborů. Po druhé světové válce byli jiní s ohledem na prohlášení o své národnosti odsunuti a v neposlední řadě i prohlášení o národnosti z 30. let vyloučilo řadu lidí po roce 1989 z restitucí.

*JUDr. PhDr. Oldřich Choděra
Advokátní kancelář*

Národní tř. 25 110 00 Praha 1

tel.: 2422 7845, 2421 1604, 2423 6169, 2421 5350

fax: 2423 7421

Kulatá a polokulatá výročí v krajauském kalendáři - březen 2001

3. března 1861 - před 140 lety - založili krajané v Racině, USA, spolek SLOVANSKÁ LÍPA.
13. března 1991 - před 10 lety - zemřel Milan JOKA, první velitel Československé brigády Jana Žižky z Trocnova, která vznikla a operovala od 26. října 1943 po boku jugoslávských bojovníků v národně osvobozené válce ve Slavonii.
13. března 1621 - před 380 lety - byli po porážce stavovského povstání v roce 1620 na Bílé hoře vypovězeni všichni nekatoáci z Čech. Mnoho příslušníků, zejména Jednoty bratrské, odešlo do exilu, převážně do Polska (Lešno), německých zemí (založen Ochranov) a do Ameriky. Prosadila se násilnými prostředky rekatolizace. Nejvýznamnějším představitelem pobělohorského exilu a Jednoty bratrské byl Jan Amos Komenský. Dlouho se skrýval, ale v roce 1628 musel natrvalo odejít do exilu. Jeho prvním exilovým pobytem bylo právě Lešno.

- 14. března 1861 - před 140 lety - byla založena SLOVANSKÁ LÍPA v New Yorku. Přesný název zněl JEDNOTA SLOVANSKÉ LÍPY.
- 15. března 1891 - před 110 lety - začal vycházet v USA časopis HOSPODÁŘ, odborný krajauský měsíčník věnovaný polnímu hospodářství našich krajanů v Americe. Časopis vychází dosud, dnes ovšem ve Westu ve státě Texas. Jeho vydavatelem je Jan Vaculík.
- 16. března 1946 - před 55 lety - vyšlo první číslo krajauského týdeníku JEDNOTA v chorvatském Daruvaru. Bližší údaje obsahuje Heslo krajauského slovníku.

Heslo krajauského slovníku

JEDNOTA - orgán Svazu Čechů v Republice Chorvatsko

Krajauský týdeník JEDNOTA vychází nepřetržitě a na jednom místě - v Daruvaru - již 55 let. Jednota několikrát změnila formát a technickou kvalitu, ale vždy měla výbornou úroveň obsahovou i jazykovou. V tiráži si můžeme přečíst, že JEDNOTU vydává nakladatelství Jednota, jehož ředitelkou a současně odpovědnou redaktorkou je od roku 1992 paní Jiřina STAŇOVÁ, a že redakční kruh tvoří: Věra Bartošová, Karel Bláha, Vlatka Daňková, Lída Orozovičová, Željko Podsedník, Marie Selicharová, Zdenka Táborská, Libuše Stráníková a Lela Voborská. V současnosti má Jednota 28 stran.

Padesát pět let je úctyhodná doba. Když vzpomínal na své působení v redakci nedávno zesnulý Božider Grubišič, mimo jiné napsal:

„Významný, nepopíratelný fakt: Jednota jsou české noviny v těchto končinách, které se přes všechna úsilí společenského dění dožily takového věku, jaký nedosáhly všechny ty dřívější, před a po druhé světové válce, včetně skvělého předchůdce - Jugoslávských Čechoslováků, které vedl Jarka Dittrich a Ota Sobotka necelých 22 let.

Je nabileďni, že za takovou houževnatostí a vytrvalostí našeho tištěného slova stála celá nebo převážná část naší menšiny. Bylo to uvědomění těch, kteří ji dělali, i těch, kteří ji četli, že se musí udržet, že bez její existence ztratíme i svou vlastní. Růže Jednotě málokdy kvetly. Širší společnost byla občas

JEDNOTA

ORGAN SVÁZU ČECHŮ V JUGOSLAVII

CENA 3 DIN.

DARUJAR. SOBOTA 16. BŘEZNA 1940

ČÍSLO 126

Úvodem

Když jsme za slavnostních
křesťanských dnů v srpnu mí-
nušeho roku setkali se po třech
měsících nám vypravou v
cestě a jak se dlouho potvrdí
některé naše měsíčníky organ se
roztělí po svých svých vlast-
ních, jedno, které se svým
záměrem se má: tak jest a
má být křesťanská a všichni
jednoty se má: vytvořit
nepřítel epopej sčítání jugo-
slávských jednoty vytvořit so-
voce Jugoslávii a Českoslova-
sko, jednoty vytvořit mohouj

I zde v naší nové, vna-
šlých Jugoslávii, kteří nepřítelem roz-
druží národní budovu, která zá-
sadně a metodami, jimiž byla
vedena, byla předstírána a
základní a terorism a suverénitě,
již nějaký dějiny pokusí se
vyhnutí před jeho tzv. vývojové
opouští. Zůstane nezaměnitelnou
základnou Komunistická strana
Jugoslávii, která "dobře" lap-
čoucí poslání je, se všichni
všechny věřící, kteří jsou
Brez-Thu v řadě opustitého
lidu se svou obětí a nepo-
sázelých strážní vybojovála

JARNÍ SETÍ-NAŠ ÚKOL

Je třeba mít jasno v tom, že
v našich vzhledem celostátní
v práci a snore vytvořit ná-
rodní vlnu - Fraternitativní
zpočátku Jugoslávii. Je třeba
všechny jednotlivé národní se
dostatečně se sloužit ve Svět-
ě. Měli bychom se snažit
kvalitně - ho a své své své
národní

Je třeba mít jasno v tom, že
v našich vzhledem celostátní
v práci a snore vytvořit ná-
rodní vlnu - Fraternitativní
zpočátku Jugoslávii. Je třeba
všechny jednotlivé národní se
dostatečně se sloužit ve Svět-
ě. Měli bychom se snažit
kvalitně - ho a své své své
národní

v ní přiblížit vykonat se
všechno.

Z toho co dříve bylo, se
má být národní vlnu, která
všechno a se svým příjímání
vykonat. Tím se dostane na
všechno národní vlnu, která
všechno a se svým příjímání
vykonat. Tím se dostane na
všechno národní vlnu, která

Je třeba mít jasno v tom, že
v našich vzhledem celostátní
v práci a snore vytvořit ná-
rodní vlnu - Fraternitativní
zpočátku Jugoslávii. Je třeba
všechny jednotlivé národní se
dostatečně se sloužit ve Svět-
ě. Měli bychom se snažit
kvalitně - ho a své své své
národní

Jednota 41

Spýalte v sobotu na Doničku

SPYALTE V SOBOTU NA DONIČKU

matkou, jindy zase macechou, ačkoliv vždy bylo a je i v jejím zájmu zachovat ji. Mladším snad ani není známo, že v prvních letech vycházela díky příspěvkům uvědomělých jednotlivců na takzvaný tiskový fond, který občas zajistil víc prostředků než předplatné. Trvalo to až do roku 1950, kdy se poměry začaly zlepšovat, zejména když tajemnictví Svazu převzal Václav Doležal, a pak také příchodem Miši Kmecika do čela Svazu. Pochopení si však těžce razilo cestu. Nikdy nezapomenu na tragikomický výrok jednoho vysokého činitele, který v polemice s námi dokonce tvrdil, že noviny vlastně nepotřebujeme, protože mluvíme velice podobnými jazyky, když česká „kráva“ zní stejně jako „krava“ na jeho ostrově. Nebo když tvrdě prosazovali přestěhování Jednoty do Bjelovaru, kde se jenom bude překládat Bjelovarski list. Naštěstí brzy přišli k rozumu. Později nám bohudík poměry poněkud přály, takže Jednota a vše to, co s ní bylo spjato, dosáhla v šedesátých až osmdesátých letech skutečně hodnotných výsledků. Pevně doufám, že jí znovu budou vstřícné, ba mnohem více než dnes.“ Je možné dodat, že velmi prospěšná byla i léta devadesátá a předpoklady úspěšného rozvoje jsou i pro současnost.

Za tak dlouhou dobu se vyměnila řada osob ve funkci šéfredaktora. Byli to Ota Vojáček, Josef Zámostný, již zmíněný Božider Grubišič, Václav Milde, Jan Ulrych, Antonín Kubec, Vladimír Daněk, Josef Matušek, Marie Selicharová, Míra Kuličová a v současnosti je to Jiřina Staňová. Velmi obsáhlý by byl seznam těch, kdož psali v redakci a také mimo ni.

Jednota měla a má dlouhou řadu přispěvatelů z Československa, respektive z České republiky. Do Jednoty psal i bývalý místopředseda vlády ČSR Bohumil Laušman, Ota Sobotka, Ota Vojáček, prof. PhDr. Jaroslav Pánek, DrSc., prof. PhDr. Ivan Dorovský, DrSc., PhDr. Zuzana Hubinková a další.

Jednota zejména informuje o životě krajanů v Chorvatsku, je tlumočnickem tužeb, snah a přání krajanů, je rádcem ve věcech každodenního života a práce. Nermalou měrou ovšem informuje krajany o životě v České republice. Jednota je významným médiem uchovávání českého jazyka mezi krajany v Chorvatsku, což je skutečnost zřejmá na každém kroku jedete-li Daruwarem a dalšími českými vesnicemi v jeho okolí a jste-li přítomni na krajanских shromážděních kdekoliv v Chorvatsku. Vydávání krajanského časopisu je samozřejmě věc nákladná a neobešlo by se to bez finanční podpory jak státu chorvatského, tak českého. Tuto pomoc z české strany zabezpečuje zejména Ministerstvo zahraničních věcí prostřednictvím odboru kulturních a krajanских vztahů, čas od času různým způsobem přispěl i Československý ústav zahraniční. Jednota přetiskuje i materiály z Informačního bulletinu Českoslo-

venského ústavu zahraničního. V současnosti má Jednota náklad 1 700 výtisků a po dvou z nich dostává i ČSÚZ.

Úkoly nakladatelství Jednota však nekončí vydáváním týdeníku Jednota. Pravidelně již 66 let vychází DĚTSKÝ (příve NÁŠ) KOUTEK, měsíčník pro české děti v Chorvatsku, dvakrát ročně vychází STUDNICE jako literární příloha týdeníku Jednota, jednou ročně vychází PŘEHLED kulturních, literárních a školních otázek a každoročně již od roku 1953 vychází ČESKÝ LIDOVÝ KALENDÁŘ. Nakladatelství Jednota vydávalo a vydává učebnice a další publikace, včetně zásadních prací shrnujících historii české menšiny a seznamujících doma v Chorvatsku i v České republice s tvorbou krajanů, jako např. práci Josefa Matuška: Češi v Chorvatsku, práci Aloise Daňka: 75 let České základní školy J. A. Komenského a 70 let České mateřské školy Ferda Mravenec v Daruvaru, práci Josefa Matuška a Jiřiny Staňové: Slovo psané i vyřčené, práci Václava Herouta a Antonína Horáka: Žně našich babiček, práci Rudy Turka: Světla Daruvaru, publikace Naše dechovky, Písničky Čechů v Chorvatsku, připraven je projekt Naše školy v Chorvatsku a další.

Přejeme JEDNOTĚ týdeníku i Jednotě nakladatelství do dalších let hodně úspěchů a zejména spokojených čtenářů. Blahopřejeme jí k jejímu 55. výročí založení.

- JK -

V roce 2001 blahopřejeme k narozeninám členům a kandidátům volených orgánů ČSÚZ a dalším členům a přátelům ČSÚZ:

- 5. března - ing. Miloši KONEČNÉMU z Prahy
- 12. března - Josefu ŽÁKOVI z Prahy
- 13. března - Milanu FRIEDLOVI z Prahy (70)
- 14. března - Mgr. Lubici RIEDLBAUCHOVÉ z Prahy
- 16. března - prof. Ottovi ULČOVI z USA
- 18. března - JUDr. Josefu BARTONČÍKOVI z Brna
- JUDr. Ivanu KOZLOVI z Prahy
- 25. března - Mgr. Jindřichu KUSOVI z Prahy
- 27. března - Dr. Antonu ŠEBESTOVI z Prahy
- 28. března - Dr. Alexandru RADOVI z Los Angeles, USA
- ing. Ivo VAŇKOVI z Brna
- 29. března - ing. Rudolfu SKUHROVI, CSc. z Prahy
- Atonínu ŠIMKOVI z Prahy
- 30. března - Vlastislavu MIKULOVI z Brna
- ing. Zdeňku TOMANOVI z Prahy (40)

Všem jmenovaným přejeme hodně štěstí, zdraví, pohody a úspěchů v práci i v osobním životě. Všem děkujeme za přízeň a podporu činnosti Československého ústavu zahraničního.

Obsah:

O ČSÚZ jednou větou	1
Udalo se v České republice	1
Co, kdy, kde	4
Přípravy kurzu češtiny ČSÚZ 2001 odstartovaly	5
<i>Senátor Milan Špaček na téma: Imigranti v Evropě (část I.)</i>	<i>7</i>
Převzali jsme z tisku	10
Zapadlí vlastenci u Evropské unie	13
Převzali jsme z krajanského tisku <i>Česká kuchařka mezi kanibaly - Ota Ulč</i>	<i>15</i>
Právnícké okénko <i>Sčítání lidu, domů a bytů</i>	<i>18</i>
Kulatá a polokulatá výročí v krajanském kalendáři - březen 2001	19
Heslo krajanského slovníku <i>JEDNOTA - orgán Svazu Čechů v Republice Chorvatsko</i>	<i>20</i>
Blahopřejeme k narozeninám	24